

Melilla, un pas més

Blanca Garcés Mascareñas, investigadora sènior, CIDOB
@blancagarcemas

Les morts a la tanca de Melilla del 24 de juny de 2022 representen un pas més: per la cruesa de les imatges i per les paraules de justificació de després, que a partir de narratives anteriors converteixen els traficants en els veritables culpables i les migracions en amenaça a la seguretat nacional. Més enllà de les paraules, el que demostren els fets és que, a canvi de menys arribades, Europa està disposada a pagar qualsevol preu.

727

JULIOL
2022

Aquest article es va
publicar prèviament
a l'ARA

La violència en frontera no és nova, però les morts a la tanca de Melilla del 24 de juny representen un pas més. Un pas més per les imatges que han deixat. Si bé fa temps que circulen fotografies i vídeos de morts en frontera i de violències i il·legalitats comeses per les forces de seguretat a ambdós costats, aquesta vegada són d'una cruesa esfereïdora. La imatge de cossos amuntegats, abandonats a la seva sort i tractats amb escarni té unes connotacions històriques que ningú, i menys a Europa, pot ignorar.

A les imatges, s'hi sumen les paraules. El president del govern espanyol, Pedro Sánchez, no va dubtar a titllar-ho d'"atac violent" contra la "integritat territorial del nostre país". Cap menció a les morts. A més, per acabar-ho d'agreujar, va felicitar l'actuació de la gendarmeria marroquina pel que va considerar un "assalt ben resolt". Aquestes declaracions també representen un pas més, ara amb l'acceptació definitiva i a cara descoberta que les migracions són una qüestió de defensa nacional, talment com si estiguéssim en guerra.

Però no hi ha pas que no es faci sobre els anteriors. Dues narratives sostenen aquest gir. La primera narrativa té a veure amb l'obsessió d'Europa amb els traficants. En plena crisi de refugiats de 2015, avergonyida per les imatges de centenars de morts a les seves fronteres, Europa necessitava buscar culpables. Així és com va assenyalar els traficants, a qui va fer responsables del fet que els migrants acabessin "ofegats al mar, asfixiats en contenidors o morts en el desert". Com més inhumà i salvatge es va presentar l'altre costat, el dels traficants, més humana i no responsable passava a ser vista la frontera europea. Dit en altres paraules, ja no eren les nostres morts, eren les seves.

La segona narrativa és més recent i té a veure amb l'ús polític de les migracions. Cada vegada que el govern turc (febrer 2020), el marroquí (maig 2021) o el bielorús (tardor 2021) han instrumentalitzat les migracions amb fins coercitius, Europa s'ha ruboritzat per l'ús "indecent" i "cínic" dels refugiats, però alhora no ha dubtat a qualificar l'arribada de pocs milers

de persones (famílies i menors inclosos) com una amenaça a la seguretat i, en conseqüència, a declarar-se en guerra, tant en el to de les seves paraules com en el desplaçament dels exèrcits nacionals en frontera.

Aquesta vegada, a Melilla, no hi havia traficants ni cap govern darrere que encoratgés l'arribada de les persones migrants. Qualsevol que conegui mínimament la realitat de la frontera sap que només aquells que no poden pagar l'ajuda d'un passador s'atrevirien a escalar unes tanques tan lesives. És l'última alternativa quan només queda el propi cos i l'empara del grup. Si bé és veritat que la pressió policial marroquina els ha empès a acabar de fer el salt, aquesta vegada no hi havia cap finalitat política. Al revés, el govern marroquí havia de demostrar més que mai que ara sí que estava fent la seva feina de guardià de la frontera sud.

Tot i així, el govern espanyol –com altres europeus– ha volgut continuar parlant de traficants i d'amenaça a la seguretat nacional. Tal és el poder performatiu de les narratives. Sense adonar-se que la seva obsessió per la frontera l'ha acabat fent ostatge de les condicions imposades pels països veïns. L'exemple més recent és el reconeixement de la sobirania marroquina sobre el Sàhara Occidental. Més greu encara és l'acceptació, ara ja sense pudor, de la vulneració sistemàtica de drets fonamentals, començant pel mateix dret a la vida. Tot a canvi de menys arribades.

Amb aquesta actitud també s'ignora que les narratives dels altres són igual d'importants. Les imatges de Melilla han fet la volta al món, com les dels refugiats ucraïnesos acollits arreu d'Europa i l'exclusió dels ciutadans de tercers països que també fugien de la guerra a Ucraïna, però als quals no es va tractar igual. La Unió Africana ho ha denunciat en ambdues ocasions. Aquests dos fets en tan poc temps ajuden a donar la raó a aquells que denuncien els dobles estàndards d'una Europa que sovint diu una cosa i en fa una altra.

Finalment, es corre el perill d'obviar la realitat. Els migrants continuaran arribant, més encara en un món on el nombre de desplaçats forçosos augmenta vertiginosament any rere any. Segurament les morts i la violència en frontera aniran en augment. Els mateixos migrants responen que què importa quan ja no es té res a perdre. Mentrestant, Europa haurà perdut el nord, empètitada en les seves pròpies pors i disposada a pagar qualsevol preu.

* Aquesta publicació ha rebut finançament del programa de recerca i innovació Horitzó 2020 de la Unió Europea en virtut de l'acord de subvenció núm. 101004564 (projecte BRIDGES). Els continguts d'aquesta publicació són responsabilitat exclusiva de l'/s/autor/a/s/es i no reflecteixen necessàriament la visió de la Unió Europea. La Comissió Europea i l'Agència Executiva Europea d'Investigació no són responsables dels usos que es puguin fer de la informació que conté aquesta publicació.